

ЄЛЕВА́ Костянтин Миколайович (05(17). 05. 1897, Київ — 19. 11. 1950, там само) — живописець, графік, художник театру і педагог. Член АРМУ (1925), СХУ (1938). Закін. Укр. АМ (Київ, 1922; майстерня [М. Бойчука](#)). Працював 1919–26 переважно як художник театру; від 1927 — у Київ. худож. інституті; 1944–50 — професор кафедри рисунка; водночас — викладач рисунка Інституту аспірантури Академії архітектури УРСР; одночасно 1930–32 — керівник відділу театр.-декорац. живопису у Київ. інституті пролетар. мист. культури. У 1920-і рр. створював агітац. плакати, виконував художнє оформлення будинків держ. і громад. установ, рев. свят. Під час 2-ї світової війни брав участь у «Вікнах ТАРС», працював над політ. плакатами, сатир. графікою. Учасник мистецьких виставок від 1917. Персон. — у Києві (1940, 1945, 1955 — посмертна, 2008 — ретроспективна). Осн. жанри — агітац. плакат, пейзаж, портрет. Графічні роботи вирізняються конструктивністю форм. Манера Є. позначена прагненням досягнути макс. лаконізму у вираженні реаліст. худож. форми. Портрети

відзначаються точністю зображуваних моделей, виразністю розкриття їх внутр. станів, характерів. У лірич. мотивах природи майстерно передавав своєрідність архіт. пам'яток нац. зодчества. Оформляв вистави, зокрема «Гайдамаки» за Т. Шевченком, «Зелений папуга» А. Шніцлера (обидві — 1920), «Блакитний принц» (1923; усі — для 1-го Держ. драм. театру УРСР ім. Т. Шевченка), у Рос. драм. театрі ім. Лесі Українки (Київ), Одес. укр. драм. театрі. У сценографіч. роботах переважає лінійно-графічна основа з декор. та умов. подачею кольору. У 1930-х рр. перейшов на засади соцреалізму. Окремі роботи зберігаються в НХМ, МТМК, Нац. музеї у Львові. Серед учнів — [М. Антончик](#), [Н. Балясний](#), [О. Бобровников](#), [В. Бура-Мацапура](#), [В. Вайнреб](#), [П. Депутатова](#), [В. Довгалецька](#), [О. Лопухов](#).

Основні твори

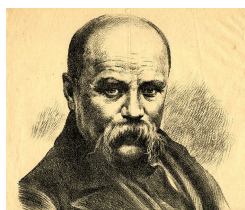
живопис — «Свято», «Вулиці», «Автопортрет» (усі — 1917), «Страйк зірвано», «Січневе повстання у Києві», «Друкарка» (усі — 1927), «Арешт неможливого» (1934), «М. Щорс у розвідці», «Смерть М. Щорса» (обидва — 1937), «Фашистський заслін» (1943, співавт.); плакати (1919–21; 1941–45); графічні серії — «Партизани України» (1940-і рр.), «Самарканд» (1941–43), «Загорськ» (1944), «Діячі мистецтв України» (1944–45), «Київ-Канів» (1945–50), «По дорозі до могили Т. Шевченка» (1947).

Рекомендована література

1. Виставка малюнків Костянтина Миколайовича Єлеви: Каталог. К., 1955;
2. Ятченко Ю. Його стихія — рисунок: Спогад про вчителя // КіЖ. 1987, 5 лип.
3. Майстренко-Вакуленко Ю. Бог рисунка. К. М. Єлева (1897–1950) // ОМ. 2008. № 1.

І. І. Чуліна

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Єлева Костянтин Миколайович / І. І. Чуліпа // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-17619>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).